

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยดัม จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ก่อนและหลังเรียน โดยแผนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยดัม จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยโดยใช้แผนภูมิประกอบรูปภาพ แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ หมวดร่างกาย หมวดของใช้ หมวดครอบครัว สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน รวมทั้งหมด 93 คาบ คาบละ 20 นาที
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยด้านการอ่านคำ จำนวน 28 ข้อ เป็นแบบอ่านคำ 28 คำ โดยให้นักเรียนอ่านให้ครูฟังทีละคน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทย จำนวน 28 ข้อ ไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนที่เป็นประชากร หลังจากนั้นได้ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ จำนวน 6 แผน รวม 93 คาบ แล้วทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยด้านทักษะการอ่านคำก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

1. แผนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน เป็นคำในหมวดร่างกาย หมวดของใช้ และหมวดครอบครัว ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนมีปัญหาในการอ่านในชีวิตประจำวัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาไทยด้านการอ่านคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าแผนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยด้านการอ่านคำเพิ่มสูงขึ้นทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจาก

1. แผนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้ศึกษาได้รวบรวมและวิเคราะห์คำจากคำที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเลือกคำที่มีตัวสะกดในหนังสือแบบเรียนชุดพื้นฐานภาษาไทยชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 2 และเป็นคำที่มักอ่านผิด แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ โดยเริ่มจากพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และคำหมวดร่างกาย หมวดของใช้ หมวดครอบครัว แล้วนำมาพัฒนาแผนการสอนเพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นไปที่ความสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน เช่น บทร้อยกรอง คำคล้องจอง แผนภูมิประกอบรูปภาพ บัตรคำ บัตรภาพ เป็นต้น ในขณะทำกิจกรรมก็ได้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนได้ฝึกอ่านออกเสียงคำที่ถูกต้องพร้อมๆ กัน และได้มองเห็นภาพประกอบคำ ได้ฝึกพูดออกเสียง จึงทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เพราะเป็นคำที่นักเรียนสนใจและใช้อยู่เสมอในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเรียนอ่านคำได้ก็อาจส่งผลไปถึงทักษะด้านการเขียนต่อไป ซึ่ง ทองปอนด์ พิชัยภณช์ (2541, หน้า 8-9) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านและเขียนคำเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านคำได้ถูกต้อง และมีผลสัมฤทธิ์สูง คือ สอนโดยการเลือกคำและจัดลำดับตลอดจนนำคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาสอนแล้วจะทำให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยและเข้าใจดีขึ้น นอกจากนี้ สนิท สัตโยภาส (2532ข, หน้า 92) ได้เสนอไว้ว่าเรื่องที่นำมาสอนควรมีความหมายต่อผู้เรียน เกี่ยวข้องใกล้ตัวเด็ก และใช้ในชีวิตประจำวันของเด็ก

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเหล่านี้ ขณะที่เรียนด้วยแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาจะเห็นว่า เด็กเหล่านี้มีความสุข และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จากแบบฝึกหัดและสื่อที่หลากหลายที่ครูจัดเตรียมมาให้และการที่จะพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กเหล่านี้เราจะต้องคำนึงถึง อารมณ์ และสังคมของเด็กประกอบไปด้วย ดังที่ วารี ธีระจิตร (2541, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่าพัฒนาการทางภาษาและการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็ก ดังนั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงมีพัฒนาการทางภาษาและการอ่านล่าช้ากว่าเด็กที่มีสติปัญญาปกติในวัยเดียวกัน

2. แบบฝึกหัดการอ่านคำที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นมาเพื่อประกอบในการใช้แผนการสอนที่สร้างขึ้นมานี้มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ จะเป็นแบบฝึกหัดสั้นๆ โดยที่แบบฝึกหัดแต่ละชุดจะใช้เวลาในการทำประมาณ 10-15 นาที ซึ่งเหมาะกับการใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามากเพราะเด็กเหล่านี้จะมีสมาธิในการเรียนสั้น (ผดุง อารยะวิญญู, 2533, หน้า 24) ดังนั้นการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดสั้นๆ นอกจากนักเรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดแต่ละชุดได้ครบทุกข้อ และทันตามกำหนดเวลาที่ครูกำหนดให้ได้โดยไม่ยากนัก แล้วยังทำ

ให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และเกิดแรงจูงใจในการเรียนที่จะเรียนในครั้งต่อไปอีก ด้วย นอกจากนั้น วารี ธีระจิตร (2541, หน้า 12) ยังกล่าวไว้ว่าการฝึกแบบซ้ำๆ จะทำให้เด็กเกิดการจำ และเกิดความแม่นยำในบทเรียนมากยิ่งขึ้น และการฝึกซ้ำๆ ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาตลอดเวลา ซึ่งจุดนี้เป็นประเด็นที่ผู้ศึกษาได้ปลูกฝัง และเน้นให้เด็กได้ฝึกซ้ำๆ เพื่อเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

3. ด้านการใช้สื่อที่หลากหลายประกอบการเรียนการสอนในแต่ละแผนการสอน ผู้ศึกษาได้นำสื่อตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปมาใช้ร่วมกัน และสื่อเหล่านั้นล้วนแต่เป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ เพราะสื่อที่ใช้ประกอบในแผนการสอนส่วนใหญ่ จะเน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม เช่น บัตรคำ แผนภูมิคำคล้องจอง แผนภูมิคำประกอบรูปภาพ เด็กจะได้ใช้และฝึกอ่านด้วยตนเอง ได้ฝึกอ่านให้เพื่อน และครูฟัง ทำให้ครูสามารถช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขได้ทันที

จากการใช้สื่อที่หลากหลายประกอบการฝึกในแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนได้ฝึกการอ่านที่ถูกต้อง นักเรียนจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคำในภาษาไทยเพิ่มสูงขึ้นหลังจากที่ได้เรียนด้วยแผนการสอนที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น และยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัส จูงใจให้อยากเรียน กระตือรือร้น สนุกสนาน ในการร่วมกิจกรรม ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และสาเหตุเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ดังที่ กิดานันท์ มลิทอง (2540, หน้า 88) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนไว้ว่า ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น กระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้สนุกสนานไม่เบื่อหน่ายในการเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ สนิท สัตโยภาส (2532ข, หน้า 151) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น เกิดความประทับใจจดจำสื่อที่เรียนได้นาน

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า เด็กที่ได้เรียนรู้จากแผนการสอนที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นประกอบกับแบบฝึกหัดและสื่อการสอนที่หลากหลายส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จากข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งที่พบนอกจากการสอนโดยใช้แนวคิดทฤษฎีของ Hotchkiss ซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการเรียนรู้ ขั้นความคล่องตัว ขั้นความคงทน ขั้นการนำไปใช้ และขั้นประยุกต์ใช้ ที่ผู้ศึกษา

ได้พัฒนาขึ้นมาจะทำให้ให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น โดยดูจากผลการเรียนที่เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนผ่านไปและผลจากการสังเกตที่เกิดขึ้นตามมา คือ

1. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูมีเวลาควบคุมห้องเรียนมากขึ้น ทำให้เกิดความใกล้ชิดกับนักเรียน สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนได้อย่างทั่วถึง บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

2. มีระเบียบวินัยรู้จักหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากกำหนดให้นักเรียนได้ทำงานอย่างมีขั้นตอนจนทำให้เกิดความเคยชินจนติดเป็นนิสัย เด็กจะมีความรับผิดชอบในตนเอง จะเกิดการสำนึกว่าขณะนี้ตนเองจะต้องทำหน้าที่อะไรบ้าง รู้ว่าสิ่งไหนควรทำ สิ่งไหนไม่ควรทำ

3. เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบ 5 ขั้นตอนของ Hotchkiss จะช่วยให้เด็กทุกคนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียน จึงทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ก่อนนำแผนการสอนไปใช้ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการสอนตามขั้นตอนของกิจกรรมให้เข้าใจเพื่อให้เกิดความถูกต้องไม่สับสนก่อนนำไปใช้

1.2 ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่อที่ใช้ประกอบในแผนการสอนแต่ละแผนให้ครบสื่อควรมีขนาดพอเหมาะ ชัดเจน อ่านง่าย

1.3 ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกคน

1.4 ครูผู้สอนควรช่วยชี้แจง แนะนำ และแก้ไขนักเรียนทุกครั้งทันที หากพบว่านักเรียนอ่านผิด เพราะจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และจำคำนั้นได้แม่นยำขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยในหมวดอื่นๆในรูปแบบการสอนแบบอื่น

2.2 ควรนำวิธีการสอน 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Hotchkiss ไปทดลองใช้ในวิชาอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ กับนักเรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ เพื่อพัฒนาการสอนในวิชานั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรพัฒนาแผนการสอนทักษะการเขียนคำในภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ โดยวิธีการสอน 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Hotchkiss